

af Sjenden udenfra end af Adspjittelse indenfra, og et af de væsentligste Led, der ere til at sammenknytte en saadan Nation til at søle sig som en aandelig Eenhed, er Litteraturen, og først og fremmest den Litteratur, som griber stærkest og varmest ind i Enhvers Følelse: den dramatiske. De ærede Herrer Loe stærkt før, da Medlemmet for Middelfart (H. C. D. Müller) talte om, at Landboreformerne vare udsprungne fra „Høstgildet“, og naar Paastanden kommer frem i en saa kras Form, som om det var Thaarups „Høstgildet“, der havde skabt Landboreformerne, saa kan man jo gjerne erkjende, at der ligger en Overdrivelse dert, selv om dette Stykke, hvad jeg ikke mindes, maatte være ældre end de. Men paa den anden Side feile de Herrer høiligt, dersom de ikke troe, dersom de ikke indrømme, at dette Skuespil, hvormed der er Tale, „Høstgildet“, har ydet et væsentligt Bidrag til, at Landboreformerne fandt den Understøttelse hos de dannede Classer, uden hvilken det maaskee ikke vilde have været muligt for Regjeringen at føre dem praktisk igjennem imod Godebeternes Modstand. Det er aldrig muligt i nogen Samsundsudvikling at pege paa en enkelt Ting og sige: Her ligger Allden til Alt, hvad der senere er skeet. Men det er muligt at paavise, at en saadan Ting har ydet sit væsentlige Bidrag til Udviklingen. Og det kan med Sandhed siges, at virkelig „Høstgildet“ og hele den Mand, der gjennemtrænger dette nu heelt forglemte Stykke, har ydet sit gode Bidrag til, at Bonden i Danmark nu er den frie og lykkelige Mand, han er, ogsaa i materiel Forstand. See hen til andre Landes Historie, og De ville ogsaa der finde Sideskifter dertil. Det er dog Noget, Enhver veed, De kunne finde det erkjendt af enhver Historiker, at, hvad der bidrog ganske væsentlig til, at den franske Revolution fik det borgerlig-socialt Præg, som udmærkede den, var Beaumarchais's Comedier, det var „Figaros Bryllup“ og „Barberen i Sevilla“. Fra Scenen udtaltes dengang de Ideer og Tanker, der snart igjennem politiske Forsamlinger og Folkerørelser skulde faae en praktisk Betydning. Det første alvorlige Brud paa hele Fortidens nedarbejdede Ideer skete igjennem disse Comedier;

de have ikke født den franske Revolution, men været væsentlig medvirkende dertil. Og behøver jeg at minde om, at endogsaa bestemte ydre Anledninger ere givne til politiske Begivenheder uetop fra den dramatiske Skuespilsplads, saa lad mig blot minde Dem om, at det var den „Stumme i Portici“, Skilbringen af Masaniellos Frihedskamp gjennem Rubens elektriserende Musik, som skænkede et heelt Folk Friheden, og blev det Signal, hvorfra den Kamp udgik, som nu har skabt et af de Lande, der jevnlig føres frem for os som et Exempel til Efterlignelse. Spot ikke Theatret, nedset ikke Scenens høie Værd. Dersom der her er Medlemmer tilstede — og efter hvad der er yttret af det ærede Medlem for Beile (Th. Nielsen) maa jeg troe det — som ikke søle og ikke forstaae, hvad det er, vi Andre sætte Priis paa ved Nationaltheatrets Virksomhed, — dersom der er Nogen iblandt dem, der, som han, fordyber sig i Studiet af, hvad der tidligere er forhandlet om Theatret og som troe at være komne paa det Rene med Sagen, fordi de have samlet et Par Aarstal hist og her, et Tal nu og da og en Ytring kastet hen paa et og andet Sted, men som dog endnu ere uendelig langt borte fra det, der er den egentlige Tanke hos os, som forsvare Theatret — dersom der er Saadanne, saa troer dog ikke, at det maa være Daarskab, som vi Andre tale, men sig dog hellere til Dem selv: „Jeg forstaaer ikke, hvad det er, som gjør, at mange dannede Folk holde saa varmt paa Theatret; jeg fatter det ikke, for mig er det kongelige Theater kun en Grad forskjelligt fra andre Forlystelser af lignende Slags; men da jeg seer, at der sættes en saa overordentlig stor Priis derpaa, da jeg hører Folk tale om det som Noget, der har en væsentlig Indflydelse paa den hele aandelige Bgning af vort Folk, saa vil jeg dog betænke mig paa at rive hensynsløst ned, hvad der findes, thi det veed jeg dog af min Erfaring fra andre Steder, at det at rive ned er saare let, men at bygge op er overordentlig vanskeligt, lad mig see det lidt an!“ — Det Hele er jo dog ikke et Spørgsmaal, hvor det alene gjælder om en Strid mellem Kjøbenhavnere og Landboere, det Hele er dog ikke et Spørgs-